

<https://ipn.gov.pl/pl/archiwa/pion-archiwalny-ipn/gdansk/przykladowe-dokumenty/36050,Grypsy-Jozefa-i-Leona-Salmonowiczow-uwiezionych-przez-NKWD.html>
27.02.2026, 14:23

[illegible][illegible]

Wortham mays. Two rows a piece and about
1/2 lb each. These are very fine & probably
the best. Will be better in the spring.
Wortham mays. Two rows a piece and about
1/2 lb each. These are very fine & probably
the best. Will be better in the spring.
Wortham mays. Two rows a piece and about
1/2 lb each. These are very fine & probably
the best. Will be better in the spring.

Kochana i moja kłopotliwość:
Jaka sobie daję radę, jak
z furacjami i podobnymi
500. 200. 300. 400. 500. 600. 700. 800. 900. 1000. 1100. 1200. 1300. 1400. 1500. 1600. 1700. 1800. 1900. 2000. 2100. 2200. 2300. 2400. 2500. 2600. 2700. 2800. 2900. 3000. 3100. 3200. 3300. 3400. 3500. 3600. 3700. 3800. 3900. 4000. 4100. 4200. 4300. 4400. 4500. 4600. 4700. 4800. 4900. 5000. 5100. 5200. 5300. 5400. 5500. 5600. 5700. 5800. 5900. 6000. 6100. 6200. 6300. 6400. 6500. 6600. 6700. 6800. 6900. 7000. 7100. 7200. 7300. 7400. 7500. 7600. 7700. 7800. 7900. 8000. 8100. 8200. 8300. 8400. 8500. 8600. 8700. 8800. 8900. 9000. 9100. 9200. 9300. 9400. 9500. 9600. 9700. 9800. 9900. 10000. 10100. 10200. 10300. 10400. 10500. 10600. 10700. 10800. 10900. 11000. 11100. 11200. 11300. 11400. 11500. 11600. 11700. 11800. 11900. 12000. 12100. 12200. 12300. 12400. 12500. 12600. 12700. 12800. 12900. 13000. 13100. 13200. 13300. 13400. 13500. 13600. 13700. 13800. 13900. 14000. 14100. 14200. 14300. 14400. 14500. 14600. 14700. 14800. 14900. 15000. 15100. 15200. 15300. 15400. 15500. 15600. 15700. 15800. 15900. 16000. 16100. 16200. 16300. 16400. 16500. 16600. 16700. 16800. 16900. 17000. 17100. 17200. 17300. 17400. 17500. 17600. 17700. 17800. 17900. 18000. 18100. 18200. 18300. 18400. 18500. 18600. 18700. 18800. 18900. 19000. 19100. 19200. 19300. 19400. 19500. 19600. 19700. 19800. 19900. 20000. 20100. 20200. 20300. 20400. 20500. 20600. 20700. 20800. 20900. 21000. 21100. 21200. 21300. 21400. 21500. 21600. 21700. 21800. 21900. 22000. 22100. 22200. 22300. 22400. 22500. 22600. 22700. 22800. 22900. 23000. 23100. 23200. 23300. 23400. 23500. 23600. 23700. 23800. 23900. 24000. 24100. 24200. 24300. 24400. 24500. 24600. 24700. 24800. 24900. 25000. 25100. 25200. 25300. 25400. 25500. 25600. 25700. 25800. 25900. 26000. 26100. 26200. 26300. 26400. 26500. 26600. 26700. 26800. 26900. 27000. 27100. 27200. 27300. 27400. 27500. 27600. 27700. 27800. 27900. 28000. 28100. 28200. 28300. 28400. 28500. 28600. 28700. 28800. 28900. 29000. 29100. 29200. 29300. 29400. 29500. 29600. 29700. 29800. 29900. 30000. 30100. 30200. 30300. 30400. 30500. 30600. 30700. 30800. 30900. 31000. 31100. 31200. 31300. 31400. 31500. 31600. 31700. 31800. 31900. 32000. 32100. 32200. 32300. 32400. 32500. 32600. 32700. 32800. 32900. 33000. 33100. 33200. 33300. 33400. 33500. 33600. 33700. 33800. 33900. 34000. 34100. 34200. 34300. 34400. 34500. 34600. 34700. 34800. 34900. 35000. 35100. 35200. 35300. 35400. 35500. 35600. 35700. 35800. 35900. 36000. 36100. 36200. 36300. 36400. 36500. 36600. 36700. 36800. 36900. 37000. 37100. 37200. 37300. 37400. 37500. 37600. 37700. 37800. 37900. 38000. 38100. 38200. 38300. 38400. 38500. 38600. 38700. 38800. 38900. 39000. 39100. 39200. 39300. 39400. 39500. 39600. 39700. 39800. 39900. 40000. 40100. 40200. 40300. 40400. 40500. 40600. 40700. 40800. 40900. 41000. 41100. 41200. 41300. 41400. 41500. 41600. 41700. 41800. 41900. 42000. 42100. 42200. 42300. 42400. 42500. 42600. 42700. 42800. 42900. 43000. 43100. 43200. 43300. 43400. 43500. 43600. 43700. 43800. 43900. 44000. 44100. 44200. 44300. 44400. 44500. 44600. 44700. 44800. 44900. 45000. 45100. 45200. 45300. 45400. 45500. 45600. 45700. 45800. 45900. 46000. 46100. 46200. 46300. 46400. 46500. 46600. 46700. 46800. 46900. 47000. 47100. 47200. 47300. 47400. 47500. 47600. 47700. 47800. 47900. 48000. 48100. 48200. 48300. 48400. 48500. 48600. 48700. 48800. 48900. 49000. 49100. 49200. 49300. 49400. 49500. 49600. 49700. 49800. 49900. 50000. 50100. 50200. 50300. 50400. 50500. 50600. 50700. 50800. 50900. 51000. 51100. 51200. 51300. 51400. 51500. 51600. 51700. 51800. 51900. 52000. 52100. 52200. 52300. 52400. 52500. 52600. 52700. 52800. 52900. 53000. 53100. 53200. 53300. 53400. 53500. 53600. 53700. 53800. 53900. 54000. 54100. 54200. 54300. 54400. 54500. 54600. 54700. 54800. 54900. 55000. 55100. 55200. 55300. 55400. 55500. 55600. 55700. 55800. 55900. 56000. 56100. 56200. 56300. 56400. 56500. 56600. 56700. 56800. 56900. 57000. 57100. 57200. 57300. 57400. 57500. 57600. 57700. 57800. 57900. 58000. 58100. 58200. 58300. 58400. 58500. 58600. 58700. 58800. 58900. 59000. 59100. 59200. 59300. 59400. 59500. 59600

Kochana! Odeżyłam walczyki, gdzie
robili pranie i szarę oddała.
Oczy mi nie chciały, były trochę ję-
czy, brzyły ale teraz już przeszło.
Proszę przysłać mi jeszcze
a lepiej o sobie napisz: i mi
nie będzie oswobodzenia na tym punk-
cie. Wiadomości twoje dotrą do
bylek mi wprost nie można
wysłać. Dobrze że T. trochę
wyprosił w innych warunkach
Mam już 2 1/2 miesiące nie badali
i mi wiadomo nie jest sprawa
stała, jest napisali postanowienie
o oddaniu go do szpitala
na ten się skończyło.
Wtedy żaden mi nie przyjdzie, bo ja
nie potrafię nie pisać i nie
Przebieg w pierwszym tygodniu je-
mnie o sobie i być dobrym jest
Przebieg w drugim tygodniu mi
dane do pierwszego, ponieważ
nie jestem b. zdrowa i nie
całkowicie. Proszę o wiadomości.
Piszę ci prosić mi przysłać do
zabawy. Masz też Cooperowi
zadawać lepiej smacznie

12

Kochana! Odeżyłam walczyki, gdzie
robili pranie i szarę oddała.
Oczy mi nie chciały, były trochę ję-
czy, brzyły ale teraz już przeszło.
Proszę przysłać mi jeszcze
a lepiej o sobie napisz: i mi
nie będzie oswobodzenia na tym punk-
cie. Wiadomości twoje dotrą do
bylek mi wprost nie można
wysłać. Dobrze że T. trochę
wyprosił w innych warunkach
Mam już 2 1/2 miesiące nie badali
i mi wiadomo nie jest sprawa
stała, jest napisali postanowienie
o oddaniu go do szpitala
na ten się skończyło.
Wtedy żaden mi nie przyjdzie, bo ja
nie potrafię nie pisać i nie
Przebieg w pierwszym tygodniu je-
mnie o sobie i być dobrym jest
Przebieg w drugim tygodniu mi
dane do pierwszego, ponieważ
nie jestem b. zdrowa i nie
całkowicie. Proszę o wiadomości.
Piszę ci prosić mi przysłać do
zabawy. Masz też Cooperowi
zadawać lepiej smacznie

12

Grypsy Józefa i Leona Salmonowiczów uwięzionych przez NKWD

08.08.2016

Grypsy zostały napisane w więzieniu w Brańskowie do Anny Salmonowicz, zd. Benisławskiej, (żony Józefa i matki Leona) na przełomie lat 1939-1940.

Po zajęciu wschodnich terenów II Rzeczypospolitej przez Armię Czerwoną i wcieleniu ich w listopadzie 1939 r. do ZSRR (w ramach Ukraińskiej i Białoruskiej SRR) władze radzieckie rozpoczęły politykę represji wobec ludności polskiej. Jej celem była likwidacja polskiej warstwy przywódczej (inteligencja, ziemianie, księża) oraz wysiedlenie znacznej części ludności i rozproszenie jej po obszarze ZSRR. W latach 1939-1941 z Kresów wywieziono od 320 000 do

800 000 Polaków, natomiast w aresztach i więzieniach osadzono ok. 110 000 osób. Wśród nich znaleźli się Józef Salmonowicz (ur. 1879 r.) i jego syn Leon (ur. 1906 r.) z majątku Podziśnie (pow. Brasław). Zostali aresztowani przez NKWD w 1939 r. i uwięzieni w piwnicach starostwa w Brasławiu. W 1940 r. zostali przewiezieni do więzienia w Berezwechu. W czerwcu 1941 r. po najeździe Niemiec na ZSRR NKWD w ciągu tygodnia wymordowało ok. 14 700 więźniów, wśród nich osadzonych w Berezwechu. Część została rozstrzelana na miejscu, pozostałych (od 700 do 1700 osób) zamordowano w czasie ewakuacji niedaleko Uły nad Dźwiną. Wśród ofiar najprawdopodobniej znaleźli się Józef i Leon Salmonowiczowie, ponieważ po 1941 r. rodzina nie uzyskała już od nich żadnej wiadomości. Pamiątką po nich jest 20 grypsów napisanych na przełomie 1939 i 1940 r., które do Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku przekazała p. Anna Rzyska, wnuczka Józefa Salmonowicza (IPN Gd 536/29).

[Następny Strona](#)